

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

HAJLÉKTALANÜGYÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/72/4/2020.

EMLÉKEZTETŐ
2020. DECEMBER 16.

Helyszín: videokonferencia

Időpont: 2020. december 16. 9.00

Fülöp Attila szociális ügyekért felelős államtitkár köszöntötte a résztvevőket és ismertette a napirendet. Jelezte, hogy mivel az ülés résztvevőivel, a terepen dolgozókkal rendszeres a kapcsolattartás, ezért a napirendek tekintetében az új információkra, illetve a felmerülő kérdésekre fog összpontosítani.

1. napirendi pont: Tájékoztatás a 2020-2021. évi téli felkészülésről

Fülöp Attila a napirend témája kapcsán kiemelte, hogy a Hajléktalanokért Közalapítvány (a továbbiakban: HKA) pályázatai rendben lezajlottak. A 360 M Ft-ról megszületett a döntés, a szerződések aláírásra kerültek, a felkészülésre elnyert összegeket hamarosan mindenki megkapja. Kiemelte továbbá, hogy sikerült bővíteni az utcai szociális munkát biztosító szolgáltatók számát, jelenleg összesen 96 szolgálat működik a rendszerben. Mosonmagyaróváron, Vácon, Kaposváron, Zalaegerszegen, Győrben és Keszthelyen történt bővítés, ezek a szolgálatok 2020. szeptember 1-én kezdték meg a működésüket. A kormányzat 9 Mrd Ft-ot költött hajléktalan ellátásra, ami a tavalyi évben már 12 Mrd Ft-ra emelkedett, a nappali melegedők bővített nyitva tartása miatt, illetve a dolgozók kötelező béremelése kapcsán. Ez az összeg 2020-ban még magasabb, a finanszírozás rendelkezésre áll. A legaktuálisabb téma pedig, hogy kiírásra került az a pályázat a HKA-nál, amelyben 134,5 M Ft-ra lehet pályázni 2021. január 4-18. között. Alapvetően a járvánnyal összefüggő tevékenységre lett kiírva a pályázat, beruházásra, eszközfejlesztésre vagy férőhelybővítésre. Mint minden évben, megtörténtek az egyeztetések a BM-mel, rendőrséggel és mentőszolgálattal, ez az első alkalom télen a Covid-19 járvány alatt.

Varga Péter a Hajléktalanokért Közalapítvány képviselőjében jelezte, hogy a krízisfelkészülésre biztosított pályázati összegek utalása megtörtént.

2. napirendi pont: Tájékoztatás a Covid-19 járvány tapasztalatairól és a megtett intézkedésekről

Fülöp Attila a napirendi pont témáját tekintve az előremutató elemek megvitatását javasolta. Az Államtitkárság több levelet és értesítést küldött ki a megtett intézkedésekről, a tisztifőorvosi

határozatokról. Kiemelte, hogy az első hullámban a járvány arányaiban kevésbé terhelte a hajléktalanellátó-rendszert, mint a szociális ellátórendszer más bentlakásos intézményeit. Az első hullám a másodikkal összehasonlíthatatlan az egész társadalmat tekintve is, mivel most sokkal nagyobb a vírus terjedése. Az első hullámban a bentlakásos intézményekben a látogatási tilalom jelentett nagy változást, ez az éjjeli menedékhelyek kivételével teljes zárlatot jelentett. A második hullámban a felvétel esetében két negatív tesztet követelnek meg. **Fülöp Attila** szakmai egyeztetés keretében jelezte, hogy előkészítés alatt áll egy határozat, amely jelenleg munkaanyag, még nem született döntés róla, amely szerint nem kell két PCR tesztet produkálni 48 óra alatt, elégséges lesz a felvételhez egy antigén teszt. Ez egyszerűsíteni, könnyíteni fogja a rendszert. Kiemelte továbbá, hogy elfogadásra került az a módosítás, mely szerint amennyiben a hajléktalanellátó-rendszerben koronavírusos megbetegedés van, akkor azt ne a szociális, hanem az egészségügyi ellátórendszer kezelje. A tapasztalatok szerint ez a módszer alapvetően működik. Megerősítést kért az ülés résztvevőitől e tekintetben. A tesztelés kérdésével kapcsolatosan elmondta, hogy 2020. november 20-án elindult a kollégák tesztelése, e kérdés kapcsán is kért megerősítést. A védőeszközök tekintetében elmondta, hogy a tavaszi időszak nehezebb volt, mert márciusban nem álltak rendelkezésre a megfelelő védőeszközök, jelenleg a szociális területen, az alapellátást tekintve is biztosítottak a védőeszközök. Jelezte, hogy országosan 78%, Budapesten 74% a kihasználtság, a hőmérséklet még nem ment 0 fok alá.

Varga Péter a tapasztalatok tekintetében megerősítette az elhangzottakat. A pozitív eseteket, különösen a tünetes pozitív eseteket az egészségügyi ellátórendszerben látják el. Azonban amióta kezd telítődni az egészségügyi ellátórendszer, az a tapasztalat, hogy próbálkozik az egészségügy azzal, hogy inkább az intézményekben lássák el az embereket. Alapvetően az a tapasztalatuk, hogy a hajléktalan emberek között a pozitív esetek nagy részben tünetmentesek, a súlyos megbetegedések elkerülték a célcsoportot.

Miletics Marcell a Baptista Szeretetszolgálat, Utcafront Menedék képviselőjében szintén megerősítette az elhangzottakat, elmondta, hogy 22 ember lett fertőzött és került kórházba, ahonnan mindenki egészségesen hazatért.

Fülöp Attila elmondta, hogy 2020 márciusában nem lehettek biztosak abban, hogy a hajléktalan célcsoportban ez a betegség így fog terjedni és ilyen következményekkel. Felvetette, hogy érdekes egészségügyi vagy virológiai elemzés témája lehet, hogy melyik célcsoportot hogyan érintette a járvány. Az egészségügyi ellátórendszer alapvetően befogadóképes a hajléktalanellátást érintő esetekben.

Miletics Marcell ezt megerősítette.

Varga Péter hozzátette, hogy folyamatosan kápiják a tesztanyagokat, a kollégák tesztelése önkéntes alapon zajlik. Eleinte nagyobb arányú volt a tesztelési igény, ami fokozatosan csökken. Bátorítják a kollégákat, különösen a hajléktalanokkal foglalkozókat a tesztelésre. A felvételhez az egy negatív antigén gyorseszteszt bevezetésével kapcsolatosan elmondta, hogy nagyon megnehezíti a munkát a két negatív PCR teszt szükségessége, mert a PCR tesztek beszerzése hosszú ideig tart, valamint komoly gondokat okoz az átmeneti szállásokon.

Fülöp Attila elmondta, hogy a negatív antigén gyorseszteszt bevezetésével kapcsolatos döntést a tisztifőorvos hozza meg. A szakmai egyeztetések során a szakterület ezt az álláspontot képviselte.

Miletics Marcell megjegyezte, hogy egyetért az antigén gyorseszteszt bevezetésével, megkérdezte, hogy lesz-e lehetőség a hajléktalan emberek tesztelésére.

Fülöp Attila elmondta, hogy az egyeztetésen az a terv fogalmazódott meg és ezt az álláspontot képviselik, hogy a megyeszékhelyeken lévő területi ellátási kötelezettség nélküli házi orvosokat és a szakosított intézményekben kötelezően biztosított egészségügyi szolgáltatásokat fogják bevonni. Ennek működését a legelejétől szorosan nyomon kell követni.

Varga Péter hozzátette, hogy az egészségügyi centrumok és a házi orvosok is bevonhatók.

Fülöp Attila megerősítette az egészségügyi centrumok bevonását is.

3. napirendi pont: Egyebek

Miletics Marcell elmondta, hogy szociális munkásként minden létező fórumon képviseli a hajléktalan emberek érdekeit. Felvetette a kérdését, hogy a hajléktalanságból kivezető utakat hogyan lehet megtalálni, és a speciális ellátást igénylő csoportokat a jelenleginél jobban kezelni. 2018-as kutatási adatok alapján a hajléktalan emberek között országosan nagyon magas azoknak a száma, akik képesek lennének az önálló életre a megfelelő lakhatás biztosítása mellett. Kevesebb az aránya azoknak, akik ápolást, gondozást nyújtó bentlakásos intézményre lenne szüksége. A kivezető utak megtalálásában nagy segítség lenne az üres ingatlanok használata, bevonása. Elmondta, hogy az intézményeik területén két db kicsi házat építenek. A befejezés előtt álló házak 4, 6, 8 négyzetméteresek és minden adott benne, ami az élethez szükséges. Az Egyesült Államokban nagyon sok ilyen kicsi ház épült, ott ez olcsó és jó megoldásnak látszik a lakhatási problémák rendezésére. Nagyon jó lehetőséget látnak arra, hogy akár közfoglalkoztatás keretein belül kicsi házak épülhessenek meglévő üres telkeken. Megkérdezte, hogy van-e a lakhatási támogatásokra valamilyen szándék és az üres ingatlanok és üres telkek hasznosítására. A lakhatási támogatások bevezetésével a hajléktalan embereket ki lehetne vezetni a rendszerből az önálló életvitel felé, így megteremtve annak a lehetőségét, hogy a meglévő intézmények szakosodjanak a speciális ellátást igénylő csoportokra.

Fülöp Attila válaszában elmondta, hogy a két kérdést érdemes két részre bontani. A speciális csoportok esetében többször egyeztettek a civil és szakmai szervezetekkel, a külön mintaprojektek és pályázatok tekintetében elmondta, hogy 2021. elején derül ki az idei nappali intézmények finanszírozásának mennyi a szaldója, marad-e és pontosan mennyi pénz. Támogatja annak megvizsgálását 2021 elején, hogy a HKA szokásos támogatásán felül ki tudnak-e írni olyan pályázatot a megmaradt forrás terhére, ami kifejezetten a speciális ellátást igénylő célcsoport ellátását biztosítja. Várja a javaslatokat arra vonatkozóan, hogy egy teljesen új mintaprogram keretében vagy meglévő intézményekre telepítve valósítsák meg a feladatot. 2021-ben el lehetne kezdeni egy ilyen projektet a tapasztalatok begyűjtésére. Elmondta, hogy az üres ingatlanok kérdése legtöbb esetben önkormányzati hatáskört érint, ebben nem tud állást foglalni. Az önkormányzatokkal együttműködésben kell megvalósítani egy-egy projektet arra, hogy kivezessék a rendszerből azokat, akik képesek lennének önálló életvitelre. Az Elsőként lakhatás projektben vegyesek a szakmai tapasztalatok. Van egy EFOP-os tervezés, amelyben lehet ilyen projektet megvalósítani. Az Elsőként lakhatás programban nem születtek mindenki számára megfelelő válaszok. Javasolta, hogy azonnal kezdjenek el foglalkozni a speciális csoportokkal, a lakhatás tekintetében pedig szorosabb együttműködésre van szükség az önkormányzatokkal és ahol lehet, valósítsanak meg mintaprojekteket.

Miletics Marcell elmondta, hogy a speciális igényű csoportokkal kapcsolatosan kifejezetten körvonalazódik egy elképzelés, mihamarabb szükség lenne rá. Él az utcán egy masszív csoport, akik valami miatt nem szeretne intézménybe bemenni. Meg kell vizsgálni, hogy nekik milyen igényeik fogalmazódnak meg. Az önkormányzatok tekintetében megerősítette, hogy ez egy nagyon nehéz téma, ami napirenden van. Véleménye szerint a lakhatási támogatás bevezetése sok ember problémáját megoldaná, ez egy új erőforrás lehetne és egy motivációs teret biztosíthatna számukra. A megfizethető

és jó lakásokon van a hangsúly. Az Elsőként lakhatás programmal kapcsolatban elmondta, hogy ma Magyarországon ez új projektnek számít, a külföldi tapasztalatok nagyon jók.

Fülöp Attila hozzátette, hogy a külföldi példák magyarországi adaptációi nem biztos, hogy ugyanolyan sikeresek ebben a társadalomban. Az Elsőként lakhatás Magyarországon nem adott egyértelmű választ arra, hogy mi a jó megoldás. A 2021-2027-es EFOP vagy HOP programban terveznek ennek a célnak a megvalósításával. Megbízta a Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztályának vezetőjét, hogy egyeztessen a témában a szervezetekkel. Az önálló lakhatás megoldására az operatív programokban lehet fedezetet keresni. A tervezést 2021. első negyedévében le kell zárni.

Fülöp Attila megköszönte a Covid-19 járványban az eddigi megfelelő kezelést, a terepen dolgozó kollégák munkáját, további hozzászólás hiányában az ülést lezárta.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Látta: Szabó-Princz Viktória csoportvezető, Emberi Jogi Munkacsoport Titkársága, IM

Jóváhagyta: Fülöp Attila szociális ügyekért felelős államtitkár, EMMI